

man – wyświetlenie pomocy

pwd – gdzie jestem

cd – przejście do katalogu głównego

cd *dir* – przejście do katalogu *dir*

cd .. – cofnięcie się do katalogu nadrzędnego

cd ../*dir* – cofnięcie się do katalogu nadrzędnego i przejście do katalogu *dir* (ścieżka **względna**)

cd /*dir_1*/*dir_2* – przejście od katalogu głównego, przez katalog *dir_1* do katalogu *dir_2* (ścieżka **bezwzględna**)

ls *dir* – wyświetlenie zawartości katalogu *dir*

ls -a – wyświetlenie całej zawartości, także tej ukrytej

ls -l – wyświetlenie zawartości razem ze wszystkimi danymi

ls -la – połączenie ls -a i ls -l

mkdir *dir* – stworzenie katalogu o nazwie *dir*

rmdir *dir* – usunięcie pustego katalogu o nazwie *dir*

mv *dir_1* *dir_2* – przeniesienie katalogu *dir_1* do katalogu *dir_2*

touch *file* – utworzenie pliku o nazwie *file*

cat > *file* – edycja pliku *file*

find *dir* -name *file* – wyszukanie pliku o nazwie *file* w katalogu *dir*

cp *file* *dir* – skopiowanie pliku *file* do katalogu *dir*

mv *file_1* *file_2* – zmiana nazwy pliku *file_1* na *file_2*

rm *file* – usunięcie pliku *file*

rm -r *dir_1*/*dir_2* – usunięcie katalogu *dir_2* znajdującego się w katalogu *dir_1* razem z zawartością

ln -s *dir* *link* – utworzenie linku symbolicznego *link* do katalogu *dir*

***** - dowolny ciąg znaków

ls /etc/a*b – wyświetlenie zawartości katalogu *etc*, która zaczyna się na ‘a’ i kończy na ‘b’

? – jeden dowolny znak

cp ??? *dir* – skopiowanie wszystkich trzy znakowych plików do katalogu *dir*

[] – dokładnie jeden spośród znaków w nawiasach

cp [m-p]?? – skopiowanie plików, które zaczynają się znakami od ‘m’ do ‘p’ i kończą dwoma dowolnymi

sudo – pozwala na wykonanie poleceń, do których są wymagane uprawnienia administratora

sudo cat /etc/passwd – wylistowanie użytkowników oraz ich podstawowych danych

sudo cat /etc/shadow – wylistowanie zaszyfrowanych haseł i informacji uzupełniających użytkowników

sudo cat /etc/group – wylistowanie grup

id *user* lub **groups *user*** – wyświetlenie grup, do których należy użytkownik *user*

users lub **w** lub **who** lub **whoami** – wyświetlenie aktualnie zalogowanych użytkowników

sudo chgrp *group* *file_1* *file_2* – zmiana grupy plików *file_1* i *file_2* na *group*

sudo chown *owner* *file* – zmiana właściciela pliku *file* na *owner*

sudo chown -r *user:group* *dir* – zmiana właściciela i grupy wszystkich plików w katalogu *dir*

sudo useradd *user* – utworzenie nowego użytkownika o nazwie *user*

-s – nadanie użytkownikowi powłoki

-g – przypisanie użytkownika do grupy

-m – utworzenie nowego katalogu domowego dla użytkownika

sudo useradd -s /bin/bash -g *group* -m *user* – użytkownik *user* należący do grupy *group* mający powłokę /bin/bash

sudo chsh *user* – zmiana powłoki użytkownika *user*

sudo chfn *user* – zmiana nazwy oraz innych informacji użytkownika *user*

finger *user* – wyświetlenie informacji o użytkowniku *user*

last *number* *user* – wyświetlenie *number* ostatnich logowań użytkownika *user*

last 10 student – wyświetla 10 ostatnich logowań użytkownika student

last -n 10 – wyświetla 10 ostatnich logowań i restartów systemu

sudo passwd *user* – nadanie lub zmiana hasła użytkownika *user*

su user – logowanie na konto innego użytkownika *user*

ssh user@pc – logowanie na konto *user* na innym komputerze o nazwie hosta lub adresie IP *pc*

exit – powrót na swoje konto

chmod perm file (dir) – nadanie określonych uprawnień dla pliku *file* (lub katalogu *dir*)

r – uprawnienia do czytania zawartości pliku (przeszukania zawartości katalogu)

w – uprawnienia do zmiany zawartości pliku (katalogu)

x – uprawnienia do wykonywania pliku (przejścia do katalogu)

1 (0 + 0 + 1) -x

2 (0 + 2 + 0) -w-

3 (0 + 2 + 1) -wx

4 (4 + 0 + 0) r--

5 (4 + 0 + 1) r-x

6 (4 + 2 + 0) rw-

7 (4 + 2 + 1) rwx

chmod 641 file – właściciel **rw**, grupa **r**, pozostali użytkownicy **x**

a – wszyscy użytkownicy

u – właściciel pliku

g – grupa pliku

o – inni użytkownicy

- - odebranie prawa

+ - dodanie prawa

= - ustalenie nowych praw niezależnie od poprzednich

chmod u-w,g+w,o=rw file

umask perm – zmiana domyślnych praw nowo utworzonych plików

umask 133 – nowe pliki będą miały uprawnienia 644 (bo 777-644=133)

ps – wyświetlanie procesów

-l – wyświetla więcej informacji

-A lub **-e** lub **aux** – wyświetla wszystkie procesy

kill -s 9 PID – natychmiastowe zakończenie procesu o numerze *PID*

killall -s 9 name – natychmiastowe zakończenie procesu o nazwie *name*

fuser file – wyświetla wszystkie procesy używające pliku *file*

Ctrl + Z lub **command &** lub **bg process** – pozostawienie programu uruchomionego w tle

fg process – przeniesienie programu na pierwszy plan

jobs – wyświetlenie listy działających zadań

nohup process – utworzenie pliku *nohup.out*, do którego przekierowany jest wynik programu *process*

top – pokazuje procesy oraz użycie przez nie pamięci i procesora

nice priority command – nadanie priorytetu procesowi

+ priority – mniejszy priorytet

- priority – większy priorytet (wymagana komenda **sudo**)

sudo renice priority PID – zmiana priorytetu procesu o numerze *PID*

ps -eu student | grep wireshark – sprawdzenie PID programu *wireshark*

> - przekierowanie strumienia wyjściowego (**stdout**)

< - przekierowanie strumienia wejściowego (**stdin**)

2> - przekierowanie strumienia błędów (**stderr**)

>> oraz **2>** - dopisanie zawartości strumienia zamiast nadpisania

ls -l dir > file – przekierowanie zawartości katalogu *dir* do pliku *file*

ls | 2> file – przekierowanie błędu do pliku *file*

bash < file_1 >> file_2 2> /dev/null – wykonanie poleceń z pliku *file_1*, wynik operacji będzie w *file_2*, a błędy zostaną zignorowane

ls -l dir > file_1 2> file_2 – zawartość katalogu *dir* zostanie przekierowana do pliku *file_1*, błędy do pliku *file_2*

ls dir &> file lub **ls -l dir > file 2> &|** – zarówno zawartość katalogu *dir* jak i błędy zostaną przekierowane do pliku *file*

command &> /dev/null – całkowite stracenie wyniku zastosowanej komendy

ls -l *dir* | sort | uniq – potokowanie, zostanie wyświetlona posortowana zawartość katalogu *dir* bez duplikatów
ls -R *dir* – zostanie wyświetlona zawartość katalogu *dir* oraz wszystkich jego podkatalogów (rekurencyjnie)

cat *file* > /dev/print **cat** – wydrukowanie zawartości pliku *file*

cat *file* > /dev/dsp **cat** – odegranie pliku dźwiękowego *file*

cat *file_1 file_2 file_3* > *file_4* – przekierowanie zawartości plików *file_1*, *file_2* i *file_3* do pliku *file_4*

head -n 5 *file* – wyświetlenie pierwszych 5 linii pliku *file*

tail -n 10 *file* – wyświetlenie ostatnich 10 linii pliku *file*

more – umożliwia swobodne przewijanie danych do przodu

less – umożliwia swobodne przewijanie danych do przodu i do tyłu

tr – usuwanie tekstu ze źródła lub zastępowanie znaków

tr -d 'std' < *file_1* > *file_2* – wycina wszystkie znaki 's', 't' i 'd' z pliku *file_1* i zapisuje do pliku *file_2*

tr ',' '\n' < *file_1* > *file_2* – zamienia wszystkie przecinki w pliku *file_1* na znak nowej linii i zapisuje w pliku *file_2*

echo 'how are you?' | cut -c 1,5,9 – wyświetla pierwszy, piąty i dziewiąty znak zdania 'how are you?'

cat *file* | cut -c 1-4 – wyświetla tylko od pierwszego do czwartego znaku każdej linii pliku *file*

grep *pattern file* – wyświetla linie z pliku *file* pasujące do wzorca *pattern*

ls -l | grep *student* – wyświetla tylko te linie w katalogu, w których występuje słowo 'student'

nano *script* – utworzenie skryptu o nazwie *script* i otworenie go w edytorze tekstowym *nano*

#!/bin/bash #komentarz

echo "Hello world!"

Ctrl + S – zapisanie skryptu

Ctrl + X – wyjście z edytora

bash *script* – wykonanie skryptu, w tym przypadku wyświetlenie 'Hello world!'

lub

./*script*

lub

chmod +x *script* – nadanie wszystkim uprawnień wykonywania do skryptu *script*

nohup ./*script* – utworzenie pliku *nohup.out*, do którego przekierowany jest wynik skryptu *script*

cat *nohup.out* – wyświetlenie wyniku skryptu

nohup bash -c 'date&&cal' – dodanie do *nohup.out* daty i kalendarza

echo "text" – wyświetlenie tekstu

-n - nie jest wysyłany znak nowej linii

echo -n "Hello"

echo "world" – skrypt wyświetli *Helloworld*

-e - włączona jest interpretacja znaków specjalnych (*\a*, *\b*, *\c*, *\f*, *\n*, *\r*, *\t*, *\v*, *\|*, *\xnnn*)

read *variable* – odczytanie zmiennej *variable* z klawiatury (zmienna **programowa**)

-p – pokaże znak zachęty bez kończącego znaku nowej linii

read -p "Podaj:" *variable*

echo "\$*variable*"

-a – podane wartości są przypisywane do zmiennej tablicowej

read -a *array*

echo "\${*array*[1]}" – wyświetla element podanej tablicy o indeksie 1

-e – nie trzeba podawać nazwy zmiennej, wiersz trafia do *\$REPLY*

read -e

echo "\$REPLY"

echo "\$*variable*" – wyświetlenie zmiennej *variable*

dir=`pwd` lub **dir=\$(pwd)**

echo "\$dir" – wykonanie polecenia *pwd* i wyświetlenie katalogu, z którego korzysta użytkownik (odwrotne apostrofy)

Zmienne środowiskowe:

\$HOME – ścieżka do katalogu domowego

\$USER – login użytkownika

\$HOSTNAME – nazwa hosta, na który zalogowany jest użytkownik

\$OSTYPE – nazwa systemu operacyjnego

`echo "$HOME"`

printenv | more – wyświetla wszystkie zmienne środowiskowe

`echo "$0"` – wyświetla nazwę skryptu (**zmienna specjalna**)

\$1...\$9 – parametry przekazane do skryptu przez użytkownika

`echo "$1"`

bash script hello – wyświetla *hello*

`echo "$2 $4"`

bash script my name is john – wyświetla *name john*

\$@ - wyświetla wszystkie podane parametry

\$? – wyświetla kod powrotu ostatnio podanego polecenia

\$\$ - wyświetla *PID* procesu bieżącej powłoki

array=(element_1 element_2 element_3) – zadeklarowanie tablicy

`echo ${array[0]}` lub `echo ${array}` – wyświetla pierwszy element tablicy

`echo ${array[*]}` lub `echo ${array[@]}` – wyświetla całą tablicę

`echo ${#array[0]}` – wyświetla długość pierwszego elementu tablicy

`echo ${#array[@]}` – wyświetla liczbę elementów tablicy

array[1]=element_4 – zmienia drugi element tablicy na *element_4*

array[3]=element_5 – dodaje *element_5* jako czwarty element tablicy

unset array[index] – usuwa element z tablicy

unset array[*] – usuwa całą tablicę

Słowa zastrzeżone:

!, case, do, done, elif, else, esac, fi, for, function, if, in, select, then, until, while, {, }, time, [,], test

" " – dowolny tekst i zmienne (znaki specjalne: \$, \, ` `)

' ' – łańcuch tekstowy (nie interpretuje znaków specjalnych)

` ` - cytowanie polecenia

`x=`ls -la $pwd``

`echo $x`

**** - wyłącza interpretację znaków specjalnych

echo "\$HOME" – wyświetla katalog domowy użytkownika

echo \ \$HOME – wyświetla napis *\$HOME*

expr – wykonuje obliczenie i wyświetla wynik

expr 2 + 2 – wyświetla 4

expr 1 == 2 – wyświetla 0

Wartość **1** oznacza prawdę, a **0** fałsz

`a=2`

`a=`expr $a + 1``

`echo $a` – wyświetla 3

Operatory, które są jednocześnie znakami specjalnymi dla powłoki (np. < lub *) należy poprzedzić znakiem \

\$((...)) – alternatywny zapis dostępny dzięki powłoce *bash*

echo \$(((12+43)/3)) – wyświetla 18

test – sprawdza podane warunki

`a=1`

`test $a -eq 1`

`echo $?` – wyświetla 0

Wartość **0** oznacza prawdę, a **1** fałsz

Przykładowe operatory:

-a – plik istnieje

= – wyrażenia są równe

!= – wyrażenia są różne

-lt – mniejsze niż

-gt – większe niż

-ge – większe lub równe niż

-le – mniejsze lub równe niż

-n – wyrażenie ma długość większą niż 0

-z – wyrażenie ma zerową długość

-d – wyrażenie istnieje i jest katalogiem

-f – wyrażenie istnieje i jest plikiem

-r – można czytać plik

-w – można zapisywać do pliku

-x – można wykonać plik

file_1 -nt file_2 – plik *file_1* jest nowszy od pliku *file_2*

file_1 -ot file_2 – plik *file_1* jest starszy od pliku *file_2*

[expression_1 operator expression_2] - alternatywny sposób zapisu warunków

a=1

[\$a -eq 1]

echo \$? – wyświetla 0

((expression)) – alternatywny sposób zapisu warunków dostępny dzięki powłoce *bash*

a=5

(((\$a==1) || (\$a==3)))

echo \$? – wyświetla 1

```
if condition
then
command
fi
```

```
if condition
then
command_1
else
command_2
fi
```

```
if condition_1
then
command_1
elif condition_2
then
command_2
...
else
command_3
fi
```

```
if [ -e ~/.bashrc ]
then
echo "Masz plik .bashrc"
else
echo "Nie masz pliku .bashrc"
fi
```

Ta sama instrukcja zapisana w jednej linii:

```
if [ -e ~/.bashrc ]; then echo "Masz plik .bashrc"; else echo "Nie masz pliku .bashrc"; fi
```

case variable in

"condition_1") command_1 ;;

"condition_2") command_2 ;;

"condition_3") command_3 ;;

...

***) default_command**

esac

```
echo "Podaj cyfrę dnia tygodnia:"
```

```
read day
```

```
case "$day" in
```

```
"1") echo "Poniedziałek" ;;
```

```
"2") echo "Wtorek" ;;
```

...

*) echo "Nic nie wybrałeś"

esac

for *variable* in *list*

do

command

done

for x in jeden dwa trzy

do

echo \$x

done – wyświetla *jeden dwa trzy* w osobnych liniach

Podobna instrukcja z zachowaniem składni zbliżonej do języka C umożliwiona dzięki powłoce *bash*:

for ((x=1;x<4;x++)); do echo \$x; done;

select *variable* in *list*

do

command

done

Pętla *select* generuje ponumerowane menu z listy *list*, gdzie każdej pozycji odpowiada kolejna liczba od 1 wzwyż

Użytkownik może podawać liczby, a skrypt wykona polecenie odpowiedniej pozycji z listy, pętla działa dopóki nie odczyta EOF (*End Of File*), który użytkownik może podać za pomocą **CTRL+D**

select myselection in fred wilma pebbles barney betty

do

case \$myselection in

fred) echo "Fred was the selection" ;;

wilma) echo "Wilma was the selection" ;;

pebbles) echo "Pebbles was the selection" ;;

barney) echo "Barney was the selection" ;;

betty) echo "Betty was the selection" ;;

esac

done

while *condition*

do

command

done

x=1

while [\$x -le 10]; do

echo \$x

x=\$((x + 1))

done

until *condition*

do

condition

done

x=1

until [\$x -ge 10]; do

echo \$x

x=\$((x + 1))

done

break – kończy działanie pętli, w której się znajduje

for x in jeden dwa trzy

do

echo \$x

if ["\$x" = "dwa"]

then

break

fi

done – wyświetla *jeden*

continue – wymusza przejście do kolejnej iteracji pętli

for x in jeden dwa trzy

do

if ["\$x" = "dwa"]

then

continue

fi

echo \$x

done – wyświetla *jeden i trzy*

function *function_name*

```
{  
command  
}
```

Funkcje można umieścić w osobnym pliku nagłówkowym:

nano functions

```
#!/bin/bash  
function fun1  
{  
echo "a"  
}
```

Użycie funkcji w osobnym skrypcie:

```
. functions  
fun1 – wyświetla a
```

sed – edytor do filtrowania informacji, nie modyfikuje pliku, tylko wysyła wynik na standardowe wyjście

sed 's/ala/Ala/' file_1 > file_2 – szuka w pliku *file_1* słowa *ala*, zamienia je na *Ala* i przekazuje wynik do pliku *file_2*

-n – nie wyświetla wynikowych wierszy

sed -n 's/ala/Ala/' file – komenda wykona swoje działanie, ale nie wyświetli wynikowego tekstu

-e – wymagane przed każdym poleceniem jeśli jest ich kilka

sed -e 's/ala/Ala/' -e 's/kota/psa/' file – jeśli początkowy tekst to *ala ma kota* to po zmianie będzie *Ala ma psa*

-f – wczytuje polecenia z innego pliku

sed -f file_1 file_2 – jeśli w pliku *file_1* są polecenia to zostaną one zastosowane do pliku *file_2*, a wynik będzie wyświetlony na ekranie

Polecenia programu **sed**:

a text – dopisuje tekst na początku wiersza

b label – przejdź do polecenia zaczynającego się **:label**

c text – zastępuje wiersze tekstem

d – usuwa wiersze

p – wyświetla wiersze

g – zastępuje bieżący wiersz zawartością bufora

h – kopiuje wiersz do bufora

i text – wstawia tekst przed wybranymi wierszami

r file – wysyła na wyjście plik *file*

s/expression/text/flag – zastępuje ciąg znaków odpowiadający *expression* na tekst

Znaczniki:

brak – zastępuje pierwsze wystąpienie w wierszu

g – zastępuje wszystkie wystąpienia wzorca

p – wyświetla wiersz po wykonaniu zastąpienia

w – zapisuje wiersz do pliku po wykonaniu zastąpienia

n – zastępuje n-te wystąpienie wzorca

& - odwołanie do *expression*

sed 's/.*/Greeting: &/' file – jeśli w pliku *file* jest tekst *Hello world!*, to na wyjściu będzie *Greeting: Hello world!*

t label – przechodzi do wiersza gdzie jest *label*

w file – zapisuje bieżący wiersz do pliku *file*

y/abc/xyz – zastępuje znaki *abc* odpowiednio znakami *xyz*

= – wypisuje numer wiersza na wyjściu

:label – etykieta

{ command_1; command_2; } – wykonuje kilka poleceń na raz

!command – wykonaj polecenie dla wierszy, które nie odpowiadają wzorcowi

nano skrypt

```
#!/bin/sed -f
```

```
s/a/A/g; s/e/E/g
```

chmod +x skrypt

./skrypt file – zamienia litery *a* na *A* i litery *e* na *E* tekstu w pliku *file*

sed '1,5 s/a/A/g' file_1 > file_2 – zamienia litery *a* na *A* pliku *file_1*, ale tylko w wierszach od 1 do 5, wynik przekazuje do pliku *file_2*

sed '/ala/,/kota/ s/a/A/g' file – robi to samo, tylko, że zaczynając na wierszu zawierającym tekst *ala*, a kończąc na tym, który zawiera tekst *kota*

. – dopasuj jeden dowolny znak

\$ – dopasuj poprzedzające wyrażenie do końca wiersza

^ – dopasuj poprzedzające wyrażenie do początku wiersza

***** – dopasuj zero lub więcej wystąpień poprzedzającego znaku

**** – pomija specjalne znaczenie operatora (np. *****)

[] – dopasuj dowolny znak ujęty w nawiasach

[-] – dopasuj znaki z przedziału

[^] – dopasuj znak, którego nie ma w nawiasach

grep 'Ala' file – znajduje wyraz *Ala*

grep 'A.' file – znajduje dwuliterowe wyrazy zaczynające się na *A*

grep 'kota\$' file – znajduje linie kończące się wyrazem *kota*

grep '^Ala' file – znajduje linie zaczynające się wyrazem *Ala*

grep 'A*a' file – znajduje wszystkie wyrazy zaczynające się na *A* i kończące się na *a*

grep '[0-9][0-9]*' file – znajduje dowolny ciąg cyfr

Można zapamiętać tekst w pierwszym argumencie aby go użyć w innym argumencie tej samej komendy

\(text\) – zostanie zapamiętany *text*

\1 – aby użyć zapamiętanego tekstu

echo Ala ma kota i papuge | sed 's/\(Ala ma\) [^]*/\1 psa/' – wynikiem komendy będzie *Ala ma psa i papuge*

awk – język do przeszukiwania wzorców i przetwarzania tekstów

BEGIN {command} – polecenie jest wykonywane przed rozpoczęciem przetwarzania pliku

END {command} – polecenie jest wykonywane po zakończeniu przetwarzania pliku

print – wyświetla informacje

awk 'BEGIN {print "początek"}; {print \$0}; END {print "koniec"}' file – wyświetla *początek* zawartość pliku *file* *koniec*

To samo w formie skryptu:

```
#!/usr/bin/awk -f
```

```
BEGIN {print "początek"}
```

```
{print $0}
```

```
END {print "koniec"}
```

Po dodaniu praw wykonywania skrypt wywołujemy za pomocą **./script file**

Zmienne w *awk* są automatycznie przypisywane podczas odczytu danych; plik jest dzielony podanym separatorem

awk -F: '{print \$1, \$3}' file – wyświetla pierwsze i trzecie pole z pliku *file*, które są oddzielone separatorem :

\$0 – oznacza cały wiersz

-F – określa separator

FS – zmienia separator kolejnych pól, domyślnie spacja

FS="\t" – zmiana separatora na tabulator, który występuje co najmniej raz

RS – zmienia separator kolejnych rekordów (linii), domyślnie znak nowej linii

RS=":" – zmiana separatora na dwukropek

NR – zmienna oznaczająca numer aktualnie przetwarzanej linii

{ print NR, "> ", \$0 } – wyświetli numer linii oraz > przed każdym rekordem

{x = 3} – własna zdefiniowana zmienna

```
{ zm[1] = 10
```

```
zm[2] = 20
```

```
print zm[2] }
```

 – zmienne tablicowe (indeksowane od 1)

awk '{ print "Wpisano: ", \$0 }' – wyświetla liczby, które podaje użytkownik dopóki nie zakończy programu (**CTRL+D**)

/expression/ - wyrażenie regularne, na podstawie, którego można wyszukiwać dane

awk '/ala/ { print \$0 } file – wyświetla linie pliku *file*, w których jest słowo *ala*

awk '\$1 == "Chapter1" { print \$0 } file – wyświetla linie, których pierwszym polem jest *Chapter1*

Możliwe operatory to: ==, <, <=, >, >=, !=, ~, !~

~ – zwraca prawdę jeżeli lewy operand zawiera wyrażenie regularne zapisane w drugim operandzie

pattern_1 && pattern_2 – iloczyn logiczny (i, and)

pattern_1 || pattern_2 – suma logiczna (lub, or)

pattern_1, pattern_2 – zakres, prawdziwy dla wszystkich linii znajdujących się pomiędzy wyrażeniami

! pattern – operator NOT

awk '(\$0 !~ /^S/) && (\$2>100) {print \$0}' file – wyświetla linie nie zaczynające się na S i mające w drugim polu liczbę większą od 100

Operatory matematyczne: +, -, *, /, ^, % oraz większość operatorów z języka C (+=, -=, ++, --, ...)

```
BEGIN { a = 0 }
```

```
{ a = a + $1
```

```
print "Dodaje liczbe ", $1
```

```
}
```

```
END { print "Suma: ", a }
```

```
while (condition) {  
  command  
}
```

```
{  
count=10  
while (count != 0) {  
  print count  
  count--  
}  
}
```

```
do {  
  command  
} while (condition)
```

```
{  
count=1  
do {  
  print count  
} while (count != 1)  
} – kod zostanie wykonany dla  
każdej linii pliku
```

```
for (variable in list) {  
  command  
}
```

lub tak jak w języku C:

```
{  
for (x=1;x <= 4;x++) {  
  print x  
}  
}
```